

La relació entre Caterina d'Aragó i Joana de Castella

Autor: Francesc Garrido i Costa

Data de publicació: 22-06-2011

En Cesc Garrido ha trobat la ressenya d'una carta enviada per l'Emperador Carles, des de Molins de Rei, a la seva tia Caterina d'Aragó. I a partir d'aquí es demana si Caterina d'Aragó i la seva germana Joana no s'escriuren mai. Com que ho havien d'haver fet, perquè Caterina era una humanista, i no s'han conservat les lletres, l'autor conjectura que es podrien haver fet desaparèixer per una evident raó d'estat que coneixem prou bé.

L'altre dia, cercant per la xarxa, vaig trobar el rastre del que queda d'una carta que Carles V va dirigir a Caterina d'Aragó des de Molins de Rei. La carta conté un afegit, que sembla més aviat una dedicatòria, i que posa de manifest que entre ells dos hi havia afecte. És un afegit familiar. A més a més de l'afegit familiar, la carta ens diu que Caterina d'Aragó estava en contacte amb el Bisbe d'Elna-Perpinyà. Aquí es pot veure la ressenya de la carta més l'afegit:

CHARLES V. to QUEEN [KATHARINE OF ARRAGON.]

Sends John de la Sauch to England about matters which he and the bishop of Elna will explain to her. Molin de Rey, 12 Dec.

Add.: "[A] madame ma [bo]nne tante la [r]eyne d'Engleterre[re]."

From: 'Henry VIII: December 1519', Letters and Papers, Foreign and Domestic, Henry VIII, Volume 3: 1519-1523 (1867), pp. 183-199. URL: <http://www.british-history.ac.uk/report.aspx?compid=91040&strquery=>

Date accessed: 19 May 2011.

Primer de tot vaig pensar que l'afegit anava dirigit a un hipotètic missatger francès que hauria de lliurar la carta a la reina, però penso que no pot ser així perquè hi ha escrita una floritura: "bonne tante". Penso que l'únic sentit que té aquesta floritura és agradar o complaure la persona que rebí la lletra. L'afegit afectuós és en francès? De fet, si traiem la paraula "tante", la resta del text jo penso que podria ser català, especialment "reyne d'Engleterre", però, com que no

sóc un expert en la matèria, no li donaré més voltes. El que em crida l'atenció és que en Carles no escrivís la frase afectuosa o dedicatòria dirigida a la seva tia en llengua castellana, entenent que segons la història oficial espanyola Caterina d'Aragó va ser educada a L'Alhambra de Granada i la seva llengua familiar era el castellà. El francès ja estava de moda?

Se'm va acudir pensar que ja que, tant Caterina d'Aragó, reina consort d'Anglaterra, com la seva germana Joana, reina de Castella havien rebut una educació acurada, al llarg de la seva vida s'haurien d'haver enviat múltiples cartes i missatges. A més a més, ateses les circumstàncies desafortunades que van envoltar la vida de la reina Joana, i tenint en compte que Caterina d'Aragó és considerada a Anglaterra com una de les grans humanistes angleses, per força se n'havia d'haver preocupat.

Bé. He buscat per tot arreu i no hi ha correspondència entre les dues germanes. Fins i tot he enviat un e-mail a l'arxiu de Simancas i m'han contestat molt amablement que en aquest arxiu no tenen cap carta de la reina Joana. Potser hi tenen algun document (no ho sé), però zero cartes, ni rebudes ni enviades (entenc jo) de la Reina Joana de Castella. A Anglaterra tampoc no he trobat res.

És possible que no s'enviessin cap lletra les dues germanes? Jo penso que no. Per tant, aventuraria que algú les ha fet desaparèixer i ara no podem saber si les cartes eren escrites en francès o no. Ni podem saber de què parlaven, o si van ser enviades a Tordesillas. A Anglaterra, tampoc no hi he trobat cap lletra, però, curiosament, a la cort anglesa hi va viure un personatge sospitós que es deia Felip II i que es va casar amb la filla de Catarina d'Aragó, la reina Maria I d'Anglaterra.

I ara que ho recordo, vaig llegir un article escrit per en Pep Mayolas, que porta per títol "Fou Carles I rebut per Moriscos a Asturies?" i que podreu trobar en aquest enllaç: <http://www.inh.cat/articles/Fou-Carles-I-rebut-per-Moriscos-a-Asturies->. Doncs bé: l'article demostra que sota el nom de "Tordesillas" la història oficial ens amaga el lloc veritable on Joana de Castella es trobava presa: la Torre de Silla, al Regne de València. Serà aquesta la raó per la qual ha desaparegut tota la correspondència privada de la reina anomenada Joana la Boja?

Francesc Garrido Costa